

TR
TAMER
TAMER
TAMER

ULUSLARARASI

FILOLOJİ BEN GÜ

Yıl: 2021 Cilt: 1 Sayı: 1

U L U S L A R A R A S I
FİLOLOJİ
BEN GÜ
Yıl:2021, Cilt:1, Sayı:1

ISSN: 2791-9641

MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

U L U S L A R A R A S I
**FİLOLOJİ
B E N G Ü**

INTERNATIONAL JOURNAL OF FİLOLOJİ BENGÜ
Cilt 1/1, Kasım, 2021 | Vol. 1/1 November, 2021

ISSN: 2791-9641

Mardin Artuklu Üniversitesi Adına:
Owner on Behalf of Mardin Artuklu University:
Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR
(Rektör)

Editör | Editor in Chief
Doç. Dr. Serdal KARA

Editör Yardımcısı | Assistant Editor
Arş. Gör. Mahsun ATSIZ

Yazı İşleri Müdürü | Managing Editör
Ramazan ALTAŞ

Alan Editörleri | Section Editors

Prof. Dr. Rysbek ALİMOV - Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesi, Mainz, Almanya
Doç. Dr. Ergün HAMZADAYI - Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Gaziantep, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim TOSUN - Munzur Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Tunceli, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK - Mardin Artuklu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Mardin, Türkiye
Dr. Bülent ALAN - Mardin Artuklu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Mardin, Türkiye

Yayın Kurulu | Editorial Board

Prof. Dr. Atabey KILIÇ - Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Kayseri, Türkiye
Prof. Dr. Abdulhalim AYDIN - Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Elazığ, Türkiye
Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Julian RENTZSCH - Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesi Slav, Türk ve Baltık Araştırmaları Enstitüsü, Mainz, Almanya
Prof. Dr. Marija LEONTIK - Goce Delcev Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Stip, Makedonya
Prof. Dr. Mustafa ÖNER - Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İzmir, Türkiye
Prof. Dr. M. Sait TOPRAK Mardin Artuklu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Mardin, Türkiye
Prof. Dr. V. Doğan GÜNAY - Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İzmir, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKAYA - Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Rize, Türkiye
Doç. Dr. Şerife YALÇINKAYA - Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İzmir, Türkiye

Danışma Kurulu | Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet AKKAYA - Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Adıyaman, Türkiye
Prof. Dr. Bahir SELÇUK - Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Elazığ, Türkiye
Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Şanlıurfa, Türkiye
Prof. Dr. Gisela Prochazka-Eisl - Universität Wien Philologisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät, Viyana, Avusturya
Prof. Dr. Mehmet Emin ULUDAĞ - Düzce Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Düzce, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa BALCI - İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Prof. Dr. Nazmi ÖZEROL - İnönü Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Malatya, Türkiye
Prof. Dr. Nezir TEMUR - Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Petr KUCERA - Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesi Slav, Türk ve Baltık Araştırmaları Enstitüsü, Mainz, Almanya
Doç. Dr. Adnan OKTAY - Mardin Artuklu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Mardin, Türkiye
Doç. Dr. Levent BİLGİ - Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Şanlıurfa, Türkiye
Doç. Dr. Ulaş BİNGÖL, Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Siirt, Türkiye
Dr. Zülküf KILIÇ - Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Bingöl, Türkiye

Bu Sayının Hakemleri | Reviewers of This Issue

Prof. Dr. Ahat ÜSTÜNER, Prof. Dr. Paki KÜÇÜKER, Doç. Dr. İlhan UÇAR, Doç. Dr. Levent BİLGİ, Doç. Dr. Mehmet Emin BARS
Doç. Dr. Murat ELMALI, Doç. Dr. Şirvan KALSIN, Doç. Dr. Yılmaz AKDEMİR, Dr. Öğr. Üyesi Aşlı ZENGİN
Dr. Öğr. Üyesi Hadra Kübra ERKINAY TAMTAMIŞ, Dr. Öğr. Üyesi Halef NAS, Dr. Öğr. Üyesi Onur TOKİZ
Dr. Öğr. Üyesi Osman ÖZER, Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÇAYILDAK, Dr. Öğr. Üyesi Sevim ERDEM YILDIZ,
Dr. Öğr. Üyesi Talip ÇUKURLU, Dr. Hakan ÇELİKTEN

Yönetim Yeri | Head Office

Mardin Artuklu Üniversitesi Yenişehir Yerleşkesi, Diyarbakır Yolu Artuklu / Mardin
Tlf: 0 482 213 4002
e-mail: filolojibengu@artuklu.edu.tr - web: https://www.artuklu.edu.tr/filolojibengu

Baskı | Printing

Dizgi ve Tasarım: Mustafa AKBAŞ
Baskı:

Baskı Yeri ve Tarihi | Publication Place and Date

Kasım 2021

Mardin Artuklu Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MAÜ-TÖMER)'nin bilimsel bir yayım organı olan Uluslararası Filoloji Bengü Dergisi, altı ayda bir (Kasım-Mayıs) ve yılda iki sayı olarak yayımlanan akademik bir dergidir. | International Journal of Filoloji Bengü, as an academic journal of Mardin Artuklu University-Teaching Turkish and Foreign Languages Application and Research Center, is published twice a year in November and May.

İçindekiler | Contents

Sunuş	IV	Presentation
Editör'den	V	Editorial
Makaleler Articles Araştırma Makaleleri Research Articles		
Osman ÖZER, Mahmut POLAT Türk-Fars Mitolojisinde Tema Örtüşmesi	01-14	Osman ÖZER, Mahmut POLAT Similar Themes In Turkish-Persian Mythology
Merve ERARSLAN, Galip GÜNER Babürnâme'deki Mental Fiillerin Yapı ve İçerik Bakımından Sınıflandırılması	17-66	Merve ERARSLAN, Galip GÜNER Mental Verbs and Their Classification in Terms of Content in Baburname
Rabia SARAL Runik Harfli Türkçe Metinlerde Eş Yazımlı, Eş Sesli veya Eş Adlı Olup Çok Anlamlılığı da Bünyesinde Barındıran Kelimeler	69-85	Rabia SARAL Words With Homography, Homophony or Homonym But Also Containing Polysemy in Turkish Texts With Runic Letters
Mahsun ATSIZ Köktürkçe ve Eski Uyğurcada "Kadın" ile İlgili Kavramlar	87-111	Mahsun ATSIZ The Concepts Used For "Women" in Köktürk and Old Uyghur Period
Serdal KARA, Serap ERÜLKEN SOYKAN Süreyya Evren'in "Postmodern Bir Kız Sevdim" ve "Ur Lokantası" Adlı Romanlarında Görülen Söz Dizimsel Bazı Tespitler	113-124	Serdal KARA, Serap ERÜLKEN SOYKAN Some Syntactic Determinations In Süreyya Evren's Novels "Postmodern Bir Kız Sevdim" and "Ur Lokantası"
Adnan OKTAY, Hatice UZUNKAYA Yerel Gazetelerde Muhteva: Mardin Vilayet Gazetesi 15. Sayı Örneği	127-163	Adnan OKTAY, Hatice UZUNKAYA Content in Local Newspapers: Example of The 15 th Issue of The Mardin Provincial Newspaper
Levent BİLGİ Ahmet Mithat Efendi'den Bir Balkan Dramı: Gönüllü Romanı	165-173	Levent BİLGİ A Balkan Drama By Ahmet Mithat Efendi: Gönüllü Novel
Halef NAS Tanpınar'ın Doğu-Batı Sorununa İlişkin Yaklaşımları	175-182	Halef NAS Tanpınar's Approaches To The East-West Problem
Mehmet DİNÇ Şafak Baba Pala'nın Öykülerinde İncitilen Kadınlar	185-200	Mehmet DİNÇ Women Hurt In The Stories Of Şafak Baba Pala

---

Sunuş

Evrensel düzeyde kabul edilirligi olan önemli bir bilginin olabildiginde geniş bir bilimsel çevre ile paylaşılması amacıyla kaleme alınan çalışmaların yayımlandığı akademik dergiler, gün geçtikçe daha objektif kriterlerle desteklenmekte ve bunun sonucunda nitelik bağlamında daha olgun bir seyir izlemektedir.

Yayımlanan makalelerin özgünlüğü, bilim dünyasına yapacağı katkı ve benzeri çalışmalara göre bilimsel değerinin ne olduğu gibi pek çok ölçüt, dergilerin toplam kalitesine etki eden başlıca faktörlerdir. Son zamanlarda bir bilimsel derginin kalite değerini ortaya koyan ölçütlerden biri olarak o derginin yayın politikasında izlediği usuller ön plana çıkmaya başlamıştır. Bir derginin konu alanı çeşitliliğinin daraltılarak daha spesifik ve daha özel konulara yönelmesi bu anlamda değerli bir yayın politikası olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Zira takdir edilir ki teması sınırlandırılmış, hitap ve hedef alanı mümkün olduğunca özelleştirilmiş bir dergide ihtisaslaşma daha belirgin olacaktır.

Mardin Artuklu Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MAÜ-TÖMER) olarak yukarıda çizilen perspektife uygun düşecek şekilde *Filoloji Bengü* Dergisini yayınlamış bulunmaktayız. Yabancılara Türkçe öğretimi, Türk dili ve Türk edebiyatı alanlarına özel çalışmalarla sınırlandırılan konu aralığıyla *Filoloji Bengü*, özellikle belirtilen bu konu başlıklarında uzmanlaşmayı hedeflemektedir.

Ülkemizdeki üniversitelerin pek çoğunda faaliyet gösteren Tömerlerin mevcut faaliyetleri düşünüldüğünde, bu merkezlerin çoğunlukla “Türkçe öğretim merkezi” görünümünde işletildiği gözlemlenmektedir. Oysa birer uygulama ve araştırma merkezi olan Tömerlerin, kendilerine tanımlanan faaliyet alanlarında bilimsel aktiviteler yapmakla ilgili yükümlülükleri de bulunmaktadır. Böyle bir düşünceden hareketle merkezimiz bünyesinde *Filoloji Bengü*’yu kurmuş bulunmaktayız. MAÜ-TÖMER olarak üniversitemizin ilk ve tek filoloji dergisi olan *Filoloji Bengü*’yu yayın hayatına kazandırmakla, ülkemizde bilimsel dergi yayını yapan birkaç Tömer arasında da yerimizi almış bulunmaktayız.

Derginin kurulmasında ve hazırlanmasında emekleri geçen merkez personeli, merkez yönetim kurulu ve yanı sıra dergi kurullarında görev alan akademisyenlerin filoloji alanına sundukları katkılar, derginin ilerideki süreçte bilimsel etki faktörünün artmasıyla daha iyi anlaşılacaktır. Derginin editörlüğünü üstlenen Doç. Dr. Serdal Kara, bilimsel duyarlılığı ve titiz tutumuyla derginin filoloji alanında iyi bir yer edinmesi konusunda gelecek vaat etmektedir. Gerek merkezde gerçekleştirdiğimiz çalışmalarda ve gerek dergimizin kurulup bu ilk sayısının ete kemiğe bürünmesinde desteklerini esirgemeyen rektörümüz Prof. Dr. İbrahim Özcoşar’a şükranlarımızı sunarken, dergimizin uluslararası bilim kriterleri perspektifinde alana önemli katkılar sunacağı yönündeki hedef ve beklentimizi ifade etmek isteriz.

Doç. Dr. Mustafa Öztürk
Merkez Müdürü

Editör'den

Filoloji Bengü Dergisi, yabancılara Türkçe öğretimi, Türk Dili ve Türk Edebiyatı alanları ile Türk dünyasına katkı sağlayan bilimsel çalışmalara yer vermek amacıyla yayım hayatına başlamış bulunmaktadır. Bu amaca yönelik dergiye gelen yazılar açık erişimli, çift taraflı kör hakemlik sistemi ile ULAKBİM TR Dizin Dergi Değerlendirme Kriterleri doğrultusunda alanlarına uygun olarak tasnif edilmiştir.

Yılda iki kez yayımlanması öngörülen dergimizin bu sayısının çıkmasına katkı sağlayıp destek veren başta sayın Rektörümüz Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR olmak üzere TÖMER müdürümüz Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK'e, alan editörlerimize, yayım ve danışma kurulumuza, yoğun emek gerektiren bilimsel makalelerini dergimize vermek suretiyle güç katan makale yazarlarına ve gönderilen makaleleri deneyimleri, birikimleri ve özverileri ile titizlikle değerlendiren makale hakemlerine dergimiz adına teşekkür ediyorum.

Dergimizin bu ilk sayısında, dil ve edebiyat sahasından dokuz ilmi çalışma bulunmaktadır. İlmî çalışmalardan beşi "Türk Dili" alanı, üçü "Yeni Türk Edebiyatı" alanı, biri de "Basın-Edebiyat" alanı ile ilgilidir. Bu çalışmalardan "*Türk-Fars Mitolojisinde Tema Örtüşmesi*" adlı makalede Türklerle Farslar arasında bulunan ortak mitolojik unsurlar ele alınırken; Babürnâme'de yer alan mental fillerin algı, biliş ve duygu filleri olarak üç grupta değerlendirildiği "*Babürnâme'deki Mental Fillerin Yapı Ve İçerik Bakımından Sınıflandırılması*" adlı çalışmada mental fillerden Türkçe kurallara uygun olarak türetilip Türkçeleşen on sözcük tespit edilmiştir. "*Runik Harfli Türkçe Metinlerde Eş Yazımlı, Eş Sesli Veya Eş Adlı Olup Çok Anlamlılığı da Bünyesinde Barındıran Kelimeler*" başlığı altında yer alan makalede beş sözcük incelemeye alınmış, "*Köktürkçe Ve Eski Uygurcada 'Kadın' İle İlgili Kavramlar*" adlı çalışmada ise Köktürkçe ve Eski Uygurcada "kadın" ile ilgili kullanılan kavramlar değerlendirilmeye çalışılmıştır. İki post modern romanda Türkçenin söz dizimsel yapısının ortaya konulmaya çalışıldığı "*Süreyyya Evren'in 'Postmodern Bir Kız Sevdim' Ve 'Ur Lokantası' Adlı Romanlarında Görülen Söz Dizimsel Bazı Tespitler*" adlı çalışmada dikkat çekici sonuçlar elde edilmiştir. "*Yerel Gazetelerde Muhteva: Mardin Vilayet Gazetesi 15. Sayı Örneği*" adlı makalede "Mardin Vilayet Gazetesi"nin belirlenen orijinal nüshaları üzerinden muhteva çalışması yapılmaktadır. Balkanlardaki azınlıkların isyanı ve bunların karşısında Türklerin durumunun anlatıldığı "Gönüllü" romanı "*Ahmet Mithat Efendi'den Bir Balkan Dramı: Gönüllü Romanı*" adlı çalışma ile edebi açıdan değerlendirilmiştir. "*Tanpınar'ın Doğu-Batı Sorununa İlişkin Yaklaşımları*" adlı çalışmada A.H. Tanpınar'ın Doğu Batı sorununa ilişkin yaklaşımlarına yer verilmekte ve Tanpınar'ın sanatçı kimliğinin yanı sıra mütefekkir yönüne de dikkat çekilmektedir. Son olarak "*Şafak Baba Pala'nın Öykülerinde İncitilen Kadınlar*" adlı çalışmada Şafak Baba Pala'nın "Sana da Güle Güle Nezahat" adlı kitabında geçen üç öyküden hareketle ataerkil normların kadına dayattığı ya da kadını maruz bıraktığı şiddet çeşitleri irdelenerek kadına yönelik şiddet artışına dair Türk edebiyatındaki anlatım biçimleri ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Her biri alanında değerli olan bu çalışmalar sonrası kendi alanında çıkıtır açan yeni çalışmalara gelecek sayımızda buluşmak üzere *Filoloji Bengü Dergisi 1. Sayısı*'nin ilim ve akademi camiasına hayırlı olmasını temenni ederiz.

Saygılarımızla.

Doç. Dr. Serdal KARA
Editör